

L. ORSZÁGH

A CONCISE
HUNGARIAN-ENGLISH
DICTIONARY

SEVENTH EDITION

AKADÉMIAI KIADÓ · BUDAPEST 1976

ORSZÁGH LÁSZLÓ

MAGYAR-ANGOL
KÉZISZÓTÁR

HETEDIK KIADÁS

AKADÉMIAI KIADÓ · BUDAPEST 1976

II. FÜGGELÉK

A magyar névszóragozás legfontosabb ragjai és ezek angol megfelelői

Az alábbiakban a ragok ábécérendjében közöljük a magyar névszóragozás huszonekét határozóragját és bemutatjuk, hogy az egyes ragokkal alkotott szószervezeteknek az angol nyelvben milyen szókapcsolatok felelnek meg. Az egyes magyar ragos szervezetek mellett csak a leggyakoribb, legjellemzőbb angol megfelelőik közlésére szorítkozunk.

A tárgyalt ragoknak nyelvi szerepkörei közül ebben a felsorolásban általában a legjellemzőbb áll az élen; ha helyhatározói is van, rendszerint az az első. A többi részint a logikai rend, részint a használat gyakorisága szerint következik.

A határozóragos határozószók általában a szótári részben találhatóak, ezért a függelékben csak a címszóra utalás szerepel.

A függelékot Magay Tamás állította össze, a ragok jelentésének tagolását Kelemen József ellenőrizte.

APPENDIX II

The principal Hungarian noun-suffixes with their corresponding English prepositions or other equivalents

The twenty-two Hungarian noun-suffixes in the following alphabetical list correspond for the most part to English prepositions. In addition to their primary meanings these suffixes occur in various idiomatic constructions where they may correspond to English phrases which do not contain prepositions. Only the commonest English equivalent is given here for each such Hungarian construction.

Under each suffix the literal or primary meaning is treated first. This primary meaning usually defines a relative position or movement in space. The secondary uses of the suffix are treated in their logical order or else on the basis of frequency.

Suffixes are occasionally added to nouns or other words to form adverbs. These adverbs are fully treated in the main body of the Dictionary and in such instances only cross-references will be found in the present appendix.

The Appendix was compiled by T. Magay with assistance from J. Kelemen in the grouping of the various meanings of the suffixes.

-ba, -be: 1. [helyhatározó] a) to; Angliába megy go to England; bemegy a városba go (up) to town; városba megy go to the town; Debrecenbe megy go to Debrecen; iskolába jár/megy go to school; beadja a fiút az iskolába put the boy to school; az Operába megy go to the Opera; színházba megy go to the theatre b) in, into; bemegy a házba go into the house; gyere a kertbe come into the garden; víz ment a cipőmbe water was getting into my shoes; bebújik ruhájába slip into one's clothes; belefullad a vízbe get/be drowned in the water, drown in the water; szájába vesz vmt take sg into one's mouth; oldalba lök/bök/dőf poke/dig sy in the ribs; belevesz vmt a szerződésbe write/include sg into a pact; fejébe szállt a bor wine got into his head; bever vmt vk fejébe drive/drum sg into sy's head e) at; New Yorkba ér(kezik) land at New York; iskolába jár be at school; a kutya vk lábába kap the dog snaps at sy's leg d) (különféle előljáróval:) elutazott Sopronba he left for Sopron; bejut/bekerül a döntőbe qualify for the final; beleülködik vmbe knock/butt/run into/against sg, come into collision with e) (előljáró nélkül:) útba igazít direct (sy), show (sy) the way, (átv) give sy information (about sg); a szobába lép enter the room; fejébe szállt a dicsőség success has turned his head.

2. [időhatározó] sok időmbe került/tett it took me a long time; éjszakába nyúlik reach (far) into the night

3. [állapothatározó] (különféle előljáróval vagy előljáró nélkül:) börtönbe juttat have sy thrown into gaol/jail; csőbörből vödörbe from bad to worse; képzeld magad az én helyembe put yourself in my position; férffkorkba lép come to man's estate; bajba jut/keveredik/kerül get into trouble, come to grief, get into a scrape, get into hot water; dühbe gurul fly into a rage; összhangba hoz bring into harmony; kétségbe esik give way to despair, give oneself up to despair, lose heart; belefog/belekezd a munkába get down to work, start working; mozgásba hoz set in motion; üldözöbe vesz set off/out in pursuit of sy; észbe juttat call to mind; eszembe jutott it came to my mind; figyelmébe ajánl vknek vmt recommend sg to sy; feledésbe megy/kerül fall/sink into oblivion, be forgotten; belesül a mondókájába get stuck in one's speech, break down in the middle; beleszó a beszélgetésbe break in on the conversation interrupt the conversation; beleavatkozik vk hatáskörébe encroach on sy's authority;

beleülködik a törvénybe infringe/contravene the law; számba vesz (körülményt) take into account/consideration, make allowance for rendbe hoz set in order

4. [véghatározó] a) into, in; belemegy a játékbajtréjába enter into the game; részletekbe bocsátkozik enter into the particulars; bevezet (ismeretekbe) initiate into (knowledge), ground/instruct in (sg) b) to; belenyugszik sorsába he resigns himself to (his) fate; beleszokik vme get accustomed to sg, accustom/accommodate/adapt oneself to sg; belenyugszik vmbe resign/reconcile oneself to sg, submit to

5. [vmvé levés/vadás] (különféle előljáróval:) átmegy vmbe turn into; füstbe megy end in a smoke, come to smoke/nothing/naught, dissolve into thin air; lángba borul go up in flames

6. [célhatározó] (különféle előljáróval:) belebolondul vkbe fall head over ears in love with sy, become enamoured of sy; beleszeret vkbe fall in love with sy

7. [okhatározó] of, with; belefárad vmbe get tired of sg, tire of sg, become weary of sg, become fed up with sg; belehal sérüléseibe die of one's injuries; beleun vmbe get sick of sg, tire/weary of sg, get fed up with sg; beledől vmbe become grey with sg

8. [csereérték, viszonzatszolgáltatás] (előljáró nélkül:) öt forintba került it cost (sy) five forints, we paid five forints for it; sokba kerül cost a lot, cost much, be expensive/costly; csak egy szavamba kerül you need only say a word

9. [móthatározó] szemébe mondja az igazat vknek tell the truth to sy's face

10. [határozószókbán] jólébe (helyez), szemébe, végébe(megy) stb. lásd a szótár megfelelő helyén

-ban, -ben: 1. [helyhatározó] a) in; az ajtóban áll stand in the door; a dobozban van be in the box; a házban van be in the house; az ablakban áll (vm) stand in the window; kezében van a ceruza he has the pencil in his hand; ebben az országban in this country; a szabadban in the open air; ez a szék utamban van this chair is in my way; a városban van be in town; Angliában in England; Londonban in London b) at; egy kisvárosban at a small town; Veszprémben at Veszprém; kastélyában at his/her castle; kiköt New Yorkban land at New York; iskolában van be at school; színházban van be at the theatre; szállodában száll meg stay at a hotel c) (különféle előljáróval v. előljáró nélkül:) az autóbusszal in(side) the bus; torony irányában across country; elvegyül a tömegben

mingle with the crowd; minden könyvkereskedésben kapható of all booksellers, obtainable/available in every bookshop; útban van (vhova) be on the way (to); útban Budapest felé on the way to Budapest; ágyban kell maradnia be confined to bed; ágyban marad keep one's bed

2. [időhatározó] a) in; júniusban in June; július első hetében in the first week of July; 1959-ben in 1959; egész életemben (in) all my life; idejében (= jókor) in (good) time; akkoriban in those days, at that time; hajdanában in olden times, in days gone by, in days long past, formerly, once, erstwhile; közben meanwhile, (in the) meantime, in the interval b) at; ebben a pillanatban (= ekkor) at this moment, (= jelenleg) for the moment; ugyanabban a pillanatban at the same moment; ebben a percben at this minute; ebben az órában at this hour; 30 éves korában meg-nősült he married at (the age of) thirty; delben at (high) noon, at twelve o'clock; egy időben (valamikor) at one time; kezdetben at the beginning, at the (very) outset c) (előljáró nélkül:) ebben az évben this year; ebben a hónapban this month; múlt évben last year; a jövő hónapban/évben next month/year; fiatalember koromban when I was a young man; napjában kétszer twice a day; három ízben three times; azon melegében straight away, immediately, instantly, forthwith, on the spot

3. [állapothatározó] a) in; jó állapotban van be in good condition/repair; bajban van be in trouble; divatban van be in vogue/fashion; jó egészségben van be in (good) health; jó formában van be in good form; helyemben (= helyettem) in my place; lángban áll be all in flames, be in a blaze; (vakon) bízik vkben have (absolute/blind) faith in sy; élvezetet talál az utazásban I take delight in travelling; gyönyörködik vmben take pleasure/delight in sg; vmben járta be well up/versed in sg, be at home in sg; örömtől leli vmben take/find pleasure in sg, (take a) delight in sg; kedve telik vmben take/find pleasure in sg; rabságban van/sínylódik be in prison/captivity; vmlyen minőségben in his character of...; jó kedvében van be in good humour, be in high feather/spirit; kisebbségben marad be in a/the minority b) at; békében él live at peace; háborúban áll be at war; ereje/hatalma teljében van be at the heights of his/her powers; zavarban van be at a loss; jogában/szabadságában áll be at liberty c) from, on; megakadályoz vkt vmben hinder/detain/prevent sy from doing sg, keep back sy from doing sg; lángban áll be on fire; jó barátságban van/él

vkvel be on friendly terms with sy, beszélő viszonyban van vkvel be on speaking terms with sy; a pillanat hevében on the spur of the moment d) (előljáró nélkül v. különféle előljáróval:) a nap lemenőben van the sun is (near) setting; békében marad remain quiet, be still, keep the peace; rendben van that's all right; szokásban van it is customary, it is the custom; mi járta van? what are you doing here?; jegyben jár vkvel be engaged to sy; magában áll stand/be alone, stand by itself; futásban keres menedéket run for (dear) life; rossz hangulaton van be out of sorts; rosszban sántikál he is up to some mischief; ellentétben van/áll vmvel contrast with sg, be/run counter to sg, be at variance with sg, cross sg, offer contrast to sg, stand out against sg; munkában van. (1) (vm) be upon the anvil, be in hand, be in the making (2) (vk) be on the job, be at work; hatalmában áll/van be within sy's power

4. [móthatározó] (különféle előljáróval v. előljáró nélkül:) megírta levélben he wrote (it) by letter; elad nagyban és kicsiben sell (by) wholesale and retail; túnyomó részben for the most part, almost entirely, preponderantly; készpénzben fizet pay (down/in) cash; különbözik vmtől vmben differ from sg in sg; összhangban vmvel in keeping with sg; vetelkedik vkvel vmben compete/vie with sy in doing sg; ártatlan vmben be innocent of sg; bővelkedik vmben have plenty of sg, abound with/in, teem/flow with; a fiú lopásban büns the boy is guilty of theft; szorgalmas vmben keen on sg; azon melegében straight away, on the spot, immediately, instantly, forthwith; pontban (= pontosan) állkor at five (o'clock) sharp

5. [okhatározó] (különféle előljáróval:) sír örömeiben she is crying for/with joy; vmnek hiányában for want/lack of; betegségben szenved suffer from disease; ijedtében in his alarm, seized/gripped/overcome by fear; meghal bújában die of a broken heart; se hall se lát dühében be(come) blinded with passion

6. [részesülés] (különféle előljáróval:) vmben részesül participate in, (have a) share in, partake of, receive a share of; a tenger bővelkedik halakban the sea abounds with fish; szűkölködik vmben be in need of sg

7. [határozószókbán] akkoriban, hajdanában, közben, nyomban, mostanában, nemrégiben; vaktában, valóban, láthatatlanban, javában, egyfolytában, következtében stb. lásd a szótár megfelelő helyén

-ból, -ből: 1. [helyhatározó] a) from; a Debrecenből érkező vonat the train from Debrecen; börtönből kienged release from

prison; megszökik a börtönből escape from prison; szánúzik hazájából exile sy from his country; nem mozdul helyéből do not stir from one's place; egy (= ugyanazon) pohárból iszik drink from the same glass; távolból from at/the distance; a városból from town b) out of; felkel az ágyból get out of bed; kijön a házból come out of the house; takarodj az utamból I get out of my way; eltesz az útból put out of the way c) (előljáró nélkül:) elutazik Angliból (vhová) leave England (for where); kiült a nyeregéből unhorse, unseat, (átv) supplanti, supersede, cut out, oust; helyből ugrás standing jump; helyből rúgás spot kick

2. [állanthatározó] a) from; veszélyes helyzetből kiszabadul rescue from a perilous position; kiment a veszélyből deliver from a danger; betegségből meggyógyul recover from an illness; megmenekül vmből be saved from, extricate oneself from; tűzből megment snatch from the fire; feltámad halottaiból (a)rise from the dead b) out of; álmából ébred come out of one's sleep; a legsúlyosabb helyzetből is megmenekül he wriggles out of the tightest corners; kiment a divatból be out of the fashion c) (előljáró nélkül:) megmenekül a viharból weather the storm; kitagad az örökségből disinherit

3. [meghatározás a részekkel] of; áll vmből consist of sg; az emberi test három főrészből áll the human body consists of three principal parts

4. [az egész, amelynek egy részéről van szó] (különféle előljárával v. előljáró nélkül:) egy ember tizből one man in ten; vágj le egy kicsit a ruhából cut a bit off the dress; kérek a húsból please give me some meat, may I ask for some meat

5. [eredethatározó] a) (főleg:) from; ered vmből (átv) issue from, take its origin from, be derived from, come/result/hail from, (idő:) date from; a kézirat a X. századból való the manuscript dates from the 10th century; Somogyból való he is from Somogy; a Szovjetunióból származik he hails/comes from the USSR; vmből származik (mint következmény) rise from, originate from/in, come from, result from; idézet Shakespeare-ből quotation from Shakespeare; Shakespeare-ből idéz quote from Shakespeare; vmből következik result from, follow, ensue; abból amit hallok from what I hear; nyilvánvaló abból amit mond apparent from what he says; vmből állnak appear from, be clear (that), be shown by, be proved/demonstrated (by sg that); könyvből tanul learn from books; okul vmből learn (by experience), draw a

lesson from sg; tanul vmből learn by (practice), profit from sg b) of, out of; készül vm vmből be made/composed of sg; fából készül (be) made of wood; munkáscsaládból származik come of a working-class family; székségből erényt csinál make a virtue of necessity

6. [eszközhatarozó] (különféle előljárával:) él vmből live on/by/off sg, subsist on sg, support oneself by sg, earn/make one's living by sg; nyugdíjból él live on a pension; jól él vkből do well out of sy; Isten kegyelméből by the grace of God

7. [okhatározó] a) for; mi okból? for what reason?; ebből az okból for this reason b) from, out of, of; féltékenységből from jealousy, out of jealousy; irigységből from envy; kíváncsiságból from curiosity, out of curiosity; székségből, kénytelenségből, kényszerből from/of necessity; nagylelkiségből out of generosity; szokásból out of habit; from habit; tudatlanságból from ignorance; a maga jószántából of one's own choice/accord, of one's own free will, spontaneously, voluntarily; jószántából, saját akaratából of his own free will c) (különféle előljárával:) tévedésből, elnézésből by mistake; vnknek jóvoltából thanks to sy, through/owing to the good offices of sy, by favour of sy; gondatlanságból, hanyagságból through carelessness/negligence

8. [célhatározó] ebből a célból for this purpose; abból a célból hogy... in order to/that, with a view to, on purpose to

9. [módatározó] (különféle előljárával:) ebből a szempontból from this point of view, in this respect; tapasztalatból beszél speak from experience; tréfából in/for fun, for a joke/lark, in jest/play/s port; látásból ismer vkt know sy by sight

10. [jokhatározó] szívből heartily, cordially, from the bottom of one's heart; tiszta szívemből with all my heart; torka szakadtából at the top of one's voice

11. [alanyos szerkezet helyett] telik vmből be enough/sufficient, do; kifogyott a pénzből he is/ran out of money; kifogytam a papirosból és tollból I am out of paper and pen

12. [tárgyas szerkezet helyett] csúfot üz vkből make fun/sport of sy, scoff at sy, mock/deride sy

-ért: 1. [módatározó, csereviszony] (főleg:) for; ad vmt vmért give sg for sg; pénzért vásárol/vesz buy for money; öt forintért vettem I bought it for five forints; 100 forintért adom I give it for 100 forints, I charge 100 forints for it; cserél vmt vmért exchange sg for sg; fizet vmért pay for sg; szemet szemért eye for eye; jótáll vkért stand surety/

security for sy, vouch for sy, be/become/go/stand bail for sy; tartozik vnknek vmért owe sy for sg

2. [okhatározó] a) for; bámul/csoodál vkt a bátorságért admire sy for his courage; megbüntették lopásért he was punished for stealing; megdicsér vkt vmért praise sy for sg; megjutalmaz vkt vmért reward sy for sg; megbocsát vnknek vmért forgive/pardon sy for sg b) about, for (v. előljáró nélkül:); aggodik vmért be anxious about sg, worry about; aggodik vkért be anxious for sy, worry about sy; kár a benzinerért don't waste your breath, it's not worth the candle; ezért (= emiatt) jöttem that is why I came, this is the reason of my coming

3. [célhatározó] a) for; eped/sóvárog vmért long/yearn/crave/pine for sg; folyamodik vmért apply for sg, ask for sg; könyörög vmért beg/pray for sg; ezért a könyvért jöttem I came for this book; küld vkért send for sy; felelős vmért/vkért be responsible for sg/sy; nem felelős vmért be not responsible for sg; meghal a hazáért die for one's country; családjaért mindent megtesz do one's utmost for one's family b) (különféle előljárával v. előljáró nélkül) valakiért (= vk érdekében/kedvéért) in/on behalf of sy, for the sake of sy; vk kedvéért for the sake of sy, for sy's sake/benefit; az én kedvéért for my sake, on my behalf

-hoz, -hez, -höz: 1. [helyhatározó]

a) to; megyek a Tiszához I go to the Tisza; házhoz szállít deliver to one's house; vmhez tapad stick/adhere/cleave/cling to sg, hold fast to sg; jához köt tie to a tree b) (előljáró nélkül:) kézhez vesz vmt receive/get sg; közel vmhez near sg; férjhez megy vkhez marry sy; magához kéri vkt send for sy, ask sy to come, summon sy; menj (el) az orvoshoz go to see the doctor

2. [időhatározó] mához egy évre this day next year, a year from today; keddhez egy hétre Tuesday a week from Tuesday;

3. [véghatarozó] a) to; csatol vmhez bind/fasten to sg, attach/affix to sg; folyamodik vmhez resort to, have recourse/resort to sg; hozzáad vmt vmhez add/put sg to sg, annex/append sg to sg; hozzászózik vmhez become/grow/get accustomed to sg; ragaszkodik (1) (vkhez) cleave/cling/stick to sy (2) (vmhez) keep to sg, hold/hang fast/tight to sg; szól/beszél vkhez speak to sy; mit szólsz ehhez (a dologhoz)? what do you say to that?; joga van vmhez have the right to (do) sg, be entitled to sg; kedves vkhez be kind/nice to sy b) to (v. előljáró nélkül:) csatlakozik vkhez

attach oneself to sy, join sy; könyörög vkhez beg/entreat/beseech/implore sy; közel jár az igazsághoz be/come near (to) the truth c) (különféle előljárával v. előljáró nélkül:) ért vmhez be proficient in sg, be well up in sg, be skilled in sg, be expert in sg, be great/good at sg; ehhez nem fér kétség there is no doubt whatever about that; hozzájog/hozzákezd/hozzáldát vmhez set/go about sg, begin/start/commence sg, go to work on sg, take sg in hand, take sg up; hozzájut vmhez get at sg, come by sg, obtain sg, attain to sg; pénzhez jut come by money, get/obtain money; kapcsol vmhez connect with sg, couple/join up with sg, bring in connection with sg, establish connection/contact with sg, link with sg, bind/attach/annex/affix to sg; vonzódik vkhez feel/be drawn towards sy, feel attracted by sy, feel a sympathy/liking for sy; bizalommal van vkhez have confidence/faith in sy, trust sy; nincs ideje olvasáshoz have no time for reading; semmihez sincs kedve take no interest in anything; közbe van vmhez have to do with sg, have a hand in sg; hű (marad) vkhez remain true/faithful to sy, keep faith with sy

4. [hasonlíttásban] (különféle előljárával v. előljáró nélkül:) vmhez fogható comparable to sg; hasonló vkhez/vmhez resemble sy/sg, be/look like sy/sg, be similar to sy/sg; jól illik vmhez suit sg well, go well with sg, go together, be in keeping with sg; méltó vkhez worthy of sy; viszonyít vmhez compare with/to sg, bring into comparison

-ig: 1. [helyhatározó] a) to; Londontól

Edinburghig from London to Edinburgh; térdig ér reach/rise to the knees, come up to the knees; talpig from top to toe/bottom; házig to one's house/home b) as far as; (egészen) Londonig as far as London; (egészen) a Nemzeti Múzeumig haladtak együtt they proceeded together as far as the National Museum; idáig thus/so far; odáig as far as that/there, so far

2. [időhatározó] a) (időpont:) to, up to; eddig a napig to this day; (mind) a mai napig up to the present, up to now, to this date/day, to date, so far, as yet; háromtól négyig from three (o'clock) to four; idáig up to the present, thus/so far; végig to the (very) end, to the last; elejétől végig from beginning to end; végig kitartott he held out to the last b) (időtartamon belül valameddig:) till, until; három óra utánig until after three o'clock; reggeltől estig from morning till night/evening; délutánig until afternoon; holnaputánig until the day after tomorrow c) (időtartam alatt) (főleg:) for; három napig

volt három he was away for three days; két évig tanult angolul he learnt English for two years; egy ideig for some time, for a (long) while

3. [fokhatározó] (főleg:) (v. előjáró nélkül:); az utolsó emberig/szálig elstek they fell to a man; utolsó leheletig to one's last breath/gasp; körömszakadtig ellenül resist to the last, fight tooth and nail, fight to the last ditch; porig (le)ég burn to ashes, burn to the ground; végig sért offend sy mortally, hurt to the quick; jülig szerelmes be head over ears in love; egytől egyig to a man, all (and sundry), every (single) one of them, without exception, from first to last

4. [határozószókban] (idő:) eddig, idáig, mostan(á)ig, sokáig, (fok:) until, színültig, váltig stb. lásd a szótár megfelelő helyén

-ként: 1. [hasonlító] egy emberként as one man, with one voice, unanimously

2. [szerep, minőség] rabszolgaként áadták el was sold for a slave

3. [határozószókban] akként, egyébként, ekként, önként stb. lásd a szótár megfelelő helyén

-képp(en): 1. [szerep, minőség] as, by way of; bevezetéképp(en) szól pár szót say a few words by way of introduction; panaszképp(en) as a complaint; tiltakozóképp(en), as a protest

2. [módatározó] csodálatosképp(en) singularly, surprisingly, strangely, for a wonder, strange enough; (két/három/négy)féleképp(en) in two/three/four different ways

3. [fokozó] kiváltképp(en) especially, in particular, above all; legfőképp(en) chiefly, mainly, principally, above all, especially

4. [határozószókban] aképp(en), eképp(en), hasonlóképp(en), mindenképp(en), semmiképp(en), tulajdonképp(en), voltaképp(en) stb. lásd a szótár megfelelő helyén

-kor: [időhatározó] a) at; hány órákor? at what time?, when?; öt órákor at five o'clock; a tanítás nyolc órákor kezdődik school begins at eight o'clock; rosszkor jött he came at the wrong time, he came at an inconvenient time; éjfélkor at midnight; karácsonykor at Christmas; napkeltekor at sunrise/daybreak; napnyugtakor, naplementekor at sunset/sundown b) on; elutazásakor on leaving; megerkezéssemkor on my arrival, on reaching (home etc.) c) ostromkor during the siege d) (határozószókban:) mindenkor, múltkor, németykor, olyankor stb. lásd a szótár megfelelő helyén

-nak, -nek: 1. [helyhatározó] (különféle előjáróval:) a ház délnék néz the house looks to the south; az erdőnek tart he makes for the forest; völgynek megy go downhill; nekirohan vmnek/vknek fly/rush at sg/sy; a falnak támaszkodik he is leaning against the wall

2. [részeshatározó] a) to; ad vknek vmt give sg to sy; ajánl vmt vknek recommend sg to sy; árt az egészségnék be injurious/detrimental to health; enged vmnek/vknek yield to sg/sy; felel vknek vmre vmt reply sg to sy; engedelmeskedik vknek be obedient to sy; fizet vknek pay to sy; ír vknek write to sy; vm jut vknek sg falls to the share/lot of sy; mutat vmt vknek show sg to sy; vm rossz vknek sg is injurious to sy; tartozik vknek vmvel be indebted to sy; jót tesz vknek do good to sy, be beneficial to sy; üzen vmt vknek send a message to sy, send word to sy; válaszol vknek reply to sy, give an answer to sy, return an answer to sy b) for; kellemetlen vknek be unpleasant for sy; rossz vknek be bad for sy; használ vm vknek be of use/service/avail for sy, be useful for sy; vettem néhány játékot a gyerekeknek I bought some toys for the children c) (tárgyesettel, to nélkül) ad vknek vmt give sy sg; szabad kezét ad vknek give sy a free hand, give sy full powers/discretion; adós vknek vmvel be in sy's debt for sy, owe sy sg; fizet vknek pay sy; nem jutott mindenkinek it/there is not enough to go round; megbocsát vknek forgive sy, pardon sy, excuse sy; segít vknek help sy, back sy up; két úrnak szolgál serve two masters; tartozik vknek vmvel owe sy sg; jót tesz vknek do sy (a lot of) good; válaszol vknek answer sy d) (különféle előjáróval v. előjáró nélkül:) ellenül vmnek resist sg, offer resistance to sg, put up resistance sg, stand/bear up against sg, take a stand against sg; hisz vknek/vmnek believe/trust sy/sg, put confidence/trust in sy, have faith in sy; kell/szükséges vm vknek sy wants sg, sy is in need/want of sg, sg is necessary for sy; örül vmnek rejoice at/in sg, be glad at/of sg, be delighted at sg, be pleased with sg; tetszik vknek vmt/vk sy likes sg/sy, sg pleases sy, sy is taken with sg/sy, sy enjoys sg, sy is attracted by sg/sy; utánanéz betegének look after one's patients; vknek hátat fordít turn one's back on sy

3. [birtokos jelző, birtokos eset] ...of sg, ...'s; ennek a fiúnak az apja the father of this boy, this boy's father; e mű második része harmadik fejezetének elején at the beginning of the third chapter of the second part of this work/book; ez annak (az embernek) a háza,(l)

akivel az előbb beszéltem it is the house of the person I was just speaking to; vmnek végére jár get to the bottom of sg; tudatában van szépségének she is very conscious of her beauty

4. [mondási, véleményét s hasonlító jelentő igék mellett] (előjáró nélkül, tárgyessel:) jónak bizonyul prove good; betegnek érzi magát feel sick/ill/unwell; gazembernek ismerem I know him (to be) a rascal, I know him for a rascal; magát vmnek képzelel he fancies himself sg; jónak lát find/deem sg advisable, consider good/right, think sg proper/fit; vmiyennek látszik seem (sg), look (like) sg, appear (as) sg; betegnek látszik seem (to be) ill, look ill; a termés jónak mutatkozik the crop looks promising; vki vmnek nevez call/name sy sg; bűnösnek találták he/she was found guilty; tart vmnek regard as, look upon as, take for, take to be, hold, think, consider, deem (sg); ha én a fiúnak volnék if I were your son, in your son's place/position; sok pénzének kell lennie he must have lots of money

5. [vmve tesz/lesz] (többnyire előjáró nélkül:) megtesz vmnek make sy sg, appoint sy (to) sg, declare sy sg; kinevez vkt vmnek appoint sy sg; megválaszt vkt vmnek elect sy sg; színesznek megy go on the stage; tanárnak megy go in for teaching, become a teacher; orvosnak nevezték he was brought up to be (come) a doctor; felcsap/lelmeget katonának enter the army, enlist, join the colours; nem vált be katonának be rejected, be found unfit for military service

6. [véghatározó] futásnak ered take to one's heels, take to flight, run away

7. [célhatározó] (to, for v. előjáró nélkül:) nekifog vmnek set to sg, set about doing sg, tackle sg, get down to sg, turn one's hand to sg, go about sg; jó vmnek good/fit for sg; egy se maradt meg hírnemődnök no one was left to tell the tale, not one was left/spared

8. [okhatározó] örül vmnek rejoice at/in sg, be glad of sg, be delighted at sg, be pleased with sg

-nál, -nél: 1. [helyhatározó] a) at; az ablaknál at the window; asztalnál felszolgál wait at table; asztalnál ül sit/be at the table; az íróasztalnál dolgozik work at the desk; a királyi udvarnál at court; a hegy lábánál at the foot of the mountain; Vargánál voltam ebéden I was invited to dinner at the Vargas' b) by; a kandallónál by the fireside c) with; maradt/tartózkodik vknel stay with sy; nagymamánál voltam délután I spent the afternoon with my grandmother; Vargánál szálltam I stayed with the Vargas; könyvem

barátomnál maradt/felejtettem I left my book with my friend

2. [állapothatározó] (különféle előjáróval v. előjáró nélkül:) magánál van be conscious; kéznél van lie/be (ready) at hand, be near at hand; megmarad vmnél persist in sg, abide by sg, stick/keep/adhere to sg, stand firm to sg

3. [időhatározó] (különféle előjáróval v. körülírással:) ebédnél at dinner; a cikk megírásánál when writing the article; a gépelésnél jutott eszembe while typing it occurred to me...

4. [eszközhatározó] by; hajánál fogva húz vkt drag sy by the hair; orránál fogva vezet lead sy by the nose; villanyjénynél olvas read by electric light

5. [középpok mellett] „A” nagyobb „B”-nél „A” is greater/larger/bigger than „B”; egyik kisebb a másiknál one is smaller than the other; ezer forintnál kevesebbe került it cost less than thousand forint; háromezer forintnál többet keres he earns/makes more than three thousand forints; kelletténél többet eszik eat more than enough/necessary/needed; mennél több(,) annál jobb the more the better/merrier

6. [-n kívül] nem volt egyéb állata egy tehénnél he had no animal but a cow

7. [tekintethatározó] tiszteletben áll vknel enjoy a high reputation with sy, be respected by sy

-nként: [osztó értelmű kifejezések:]

1. [helyhatározó] házanként every house, from house to house; helyenként here and there, in some places, sporadically

2. [időhatározó] percnként, óránként, naponként, havonként, évenként, időnként, koronként stb. Lásd a szótár megfelelő helyén.

3. [részelés] (főleg:) by; apránként little by little, bit by bit, inch by inch, gradually; darabonként piece by piece, bit by bit; darabonként árul sell by the piece; fejenként individually, per capita; mondatonként sentence by sentence; szavanként word by word; személyenként per/a head, each; egyenként one by one; méterenként elad/árul/levág sell by the yard;

-nta: [osztó értelmű időhatározó] naponta a/per day, daily; havonta monthly; havonta kétszer twice a month; nyaranta every summer

-on, -en, -ön, -n: 1. [helyhatározó] a) on; a földön hever lie on the ground; a fedélzeten on board; az asztalon on the table; lóháton (ülve) on horseback; a szigeten él live on the island; féllábon áll stand on

one leg; *oldalán fekszik* be lying on one side; *terden állva (könyörög)* go on one's knees (begging); *kopogtat az ajtón* knock on the door b) at; *a létra tetején* at the top of the ladder; *a tenger fenekén* at the bottom of the sea; *karddal az oldalán* with his sword at his side; *kopogtat az ajtón* knock at the door; *az állomáson megáll* stop at the station; *a végén* at the end c) in; *Budapesten lakik/él* live in Budapest; *Magyarországon él* live in Hungary; *az egész földön* in all the world, in the world; *fatun él* live in a village, live in the country; *az utcán találkoztak* they met in the street; *sehol a világon* nowhere in the world d) by; *a parton* by the riverside; *vízen utazik* travel by sea; *utazik szárazon és vízen* travel by land and sea e) (különféle előjáróval:) *szerte az egész világon* all over the world, all the world over; *feljönnek a lépcsőn* they are coming upstairs; *lemegy a lépcsőn* go downstairs; *a fiúk leszaladtak a dombon* the boys ran down the hill; *hegyen völgyön át* over hill and dale, up hill and down dale; *híd a folyón át/keresztül* a bridge over the river; *vmn innen* this side of sg; *vmn túl* beyond/over/across sg; *a folyón túl* beyond the river, on the other side of the river; *kimegy az ajtón* go out through the door; *házon kívüli* out of doors, not in; *kínéz az ablakon* look out of the window

2. [hely- és eszközhatározó] (főleg:) by; *autón/kocsin megy* go by car; *vonaton utazik* go/travel by train; *lovon jár* go on horseback, ride; *láncon lóg* hang on/by/from (a) chain

3. [hely- és időhatározó] at; *bálon vesz részt* be at a ball; *gyűlésen elnököl* preside at a meeting; *hangversenyen van* be at a concert; *a temetésen láttam* I saw him at the funeral

4. [időhatározó] a) at; *az év elején* at the beginning of the year; *az év végén* at the end of the year; *e hó végén* at the end of this month; *vmnek idején* at the time of sg; *nyár közepén* at midsummer b) on; *hétfőn* on Monday; *pénteken reggel* on Friday morning; *a szerdai napon* on Wednesday c) in; *nyáron* in summer; *télen* in winter d) (előjáró nélkül:) *azon a napon amikor megérkezett* the day you arrived; *egy szép napon* one/some day; *ezen a héten* this week; *múlt héten* last week; *ezen a nyáron* this summer; *tavaly/múlt nyáron* last summer e) (...n át/keresztül) throughout, during, for (v. előjáró nélkül) *három napon át* for three days, three days running; *az egész napon át* the whole day; *napokon át* day after day, for days running, for days on end, for days in succession; *egész héten át* throughout the week; *tiz éven át/keresztül* (for) ten years;

az egész időn át/keresztül all the time, all along, right through f) (...n belül) in, within; *rövid időn belül* in a short time; *egy órán belül* within one/an hour g) (...n túl) after; *három órán túl* (1) (időpont) after three o'clock (2) (tartam:) for more than three hours, for over three hours

5. [állapothatározó] a) at; *szabad időben* van be at large/liberty; *nyugton* van be at rest; *egy véleményen* van be at one with... b) on, upon; *szabadságon* van be on holiday; *úton* van be on the way; *átok* van vmn there is a curse upon sg c) in; *helyén marad* stay in one's place, stay put d) (előjáró nélkül:) *talpon* van be up; *egymás hegyén* hátán all in a heap, pell-mell, higgledy-piggledy

6. [állapothatározó, irányulás] a) (különféle előjáróval:) *dolgozik vmn* work (up)on/at sg; *kézimunkán dolgozik* work at embroidery; *munkálkodik vmn* be engaged in/on sg, be busy at/upon sg, be employed on sg; *kap vmn* snatch/jump at sg; *diadalmaskodik vkn/vmn* be victorious over sy/sg, triumph over sy/sg; *kifog vkn* get/have the better of sy; *tálad vmn* get rid of sg, rid oneself of sg, dispose of sg; *bosszát áll vkn* revenge oneself on sy, get even with sy; *megkönyörül vkn* take/have mercy/pity on sy, have compassion for sy b) (előjáró nélkül:) *segít vkn* help sy; *lendít vkn* give sy a lift; *enyhít vk* tájidalmán ease/alleviate/caim/soothe the sy's pain; *kifog vkn* outwit/overreach sy; *felelősség* van vkn be responsible (for) sg

7. [állapothatározó, eredet] a) at; *álmélkodik vmn* wonder at sg, be amazed to see sg; *bánkodik vmn* grieve at sg; *csodálkozik vmn* wonder at sg, be surprised/astonished at sg, marvel at sg; *nevet vkn* laugh/mock at sy b) (különféle előjáróval:) *gondolkodik vmn* think about/of/on sg, meditate on/upon sg

8. [módszathatározó] a) in, at; *ezen a módon* in this way/manner; *jó áron adta el árult* he has sold his wares at a good price; *ezen az áron* at that price b) (előjáró nélkül:) *ennek folytán* consequently, therefore, hence, as a result; *egyformán* alike, equally, similarly, in the same way/manner

9. [eszközhatározó] a) at; *árveresen vette* he bought it at an auction; *nyer a lottón* draw a prize at the lottery; *veszt a kártyán* lose at cards; *vk szaván fog* take sy at his word b) by; *kézen vezet* lead by the hand; *kézen fog vkt* take sy by the hand; *üstökön ragadja a szerencsét* take time by the forelock c) in; *kézen fogva* hand in hand; *pórázon tart* hold in leash; *végződik vmn* end in sg d) on, of; *pórázon tart* keep on leash; *vknek a címén* care of sy; *zongorán játszik* play on the piano

e) (előjáró nélkül:) *vm nyelven beszél* speak a language; *hangszeren játszik* play an instrument; *zongorán játszik* play the piano

10. [okhatározó] *veszekedik vkvel vmn* squabble/quarrel/wrangle with sy over/about sg; *bosszankodik vmn* be angry/annoyed/vexed at sg

-ra, -re: 1. [helyhatározó] a) on; *tedd az asztalra* put it on the table; *lóra száll/ül* get on horseback b) into; *bejár az udvarra (kocsi)* drive into the courtyard; *világra jön* come into the world; *világra hoz* bring into the world c) to; *az állomásra megy* go to the station; *hajóra száll* go on the country; *Kaposvárra megy* go to Kaposvár; *fölmegy az V. emeletre* go to the 5th floor; *balra* to the left; *jóbra* to the right d) at; *ujjal mutat vmre* point at sg; *tekint/néz vkre/vmre* look at sy/sg, have/direct/cast a look/glance at sy/sg; *rárohan vkre* run/rush at sy e) (előjáró nélkül:) *innen egy kilométerre* van it is a kilometre from here; *bejár az állomásra (vonat)* enter the station; *hajóra száll* go on board a ship, go aboard; *lóra száll* mount a horse; *felszáll a hatosra* take tram/bus number six; *erre(,) kérem* this way(,) please; *szemére hány* reproach sy with, upbraid sy with/for sg, blame sy for; *zsebre vág* (1) (konkrétén:) pocket (2) (átv) swallow, stomach, take it (lying down), lump it

2. [időhatározó] a) (időpontra:) by; *ötre ott leszek, öt órára ott leszek* I'll be there by five (o'clock); *őszre* by autumn/fall b) (idő tartamára:) for; *egy hétre* for a week; *egy évre* for a year; *öt napra* for five days; *éjjel/reléjszakára itt marad* stay for the night c) to; *napról napra élnek* they are living from day to day; *hétől hétre* from week to week; *időről időre* from time to time d) (előjáró nélkül:) *mához egy hétre* today week, this day week, a week today; *mához egy évre* this day next year, a year from today

3. [állapothatározó] (különféle előjáróval v. előjáró nélkül:) *eszméltre/öntudatra ébred* come to (onself), recover/regain consciousness, come to one's senses (again); *kedvre hangol vkt* put sy in good humour, cheer (up) sy, raise the spirit of sy; *szabad lábra helyez* set at large/liberty, release, free; *könnyekre fakad* burst into tears; *koldusbotra jut* be reduced to beggary, become a beggar/pauper; *esőre áll* it looks like rain, it looks as if we are going to have rain

4. [vmné váltik/tesz] a) to; *darabokra törik* break/come/fall/go to pieces; *izekre szedik* (átv is) tear to pieces/shreds, pull/

pick/cut to pieces b) (különféle előjáróval v. előjáró nélkül:) *három részre oszt* divide into three parts; *jóra fordul* take a turn for the better; *pirosra fest* paint red; *betegre dolgozza magát* overwork oneself, fall ill with overwork; *jávrá váltik/szolgá* vknek do good to sy, be good for sy, benefit/profit sy

5. [véghatározó] a) at; *céloz vkre* (átv) hint at sy; *rákiált vkre* shout at sy; *rápillant vmre* glance at sg; *rámósolyog vkre* smile at sy; *rendelkezésre áll* be at (sy's) disposal; *vk kárára* at the expense of sy b) for; *vár vkre/vmre* wait for sy/sg, look out for sy/sg; *mindentre kész* be ready/prepared for anything; *nincs étvágya vmely ételre* have no appetite for (food); *mindentre tud válaszolni* have/find an answer for everything, be ready with an answer for everything, never be at a loss for an answer c) of; *emlékeztet vkt vmre* remind sy of sg, put sy in remembrance/mind of sg; *gondol vmre* think of sg; *rosszat mond vkre* speak ill of sy; *szert tesz vmre* get hold of sg, take possession of sg d) to, into; *hallgat vkre* listen to sy, pay heed to sy; *hallgat a jó szóra* listen to reason; *rábíz vmt vkre* entrust sg to sy; *szorítkozik vmre* be confined/restricted/limited to, restrict/limit/confine oneself to; *utal vmre/vkre* relate/refer to sy/sg, point to sy/sg; *tárgyra tér* come to the point, get down to facts; *magyarról angolra fordít* translate from Hungarian into English; *hogyan fordított angolra?* how do/will you translate it into English? e) on, upon; *hat vk vkre* exercise an influence on sy, bring to bear an influence on sy; *hat vm vkre* make an impression on sy, have/produce an effect on sy; *(rá)bukkan vmre* strike/light/stumble/happen upon sg; *számít vkre/vmre* reckon/count/depend/rely (up)on sy/sg f) with; *mérges/haragszik vkre* be angry with sy g) (rendszerint főnévi igenévvel rövidített szerkezettel v. előjáró nélkül:) *kényszerít vkt vmre* strain/compel/force/make/press/oblige sy to do sg, make sy to do sg; *kér vkt vmre* ask/request/beg sy to do sg; *ösztönöz vmre vkt* urge/incite/stimulate/impel sy to do sg; *rábrt vkt vmre* get/bring/induce/prompt/move/cause sy to do sg; *ráparancsol vkre* charge/order/command sy (to do) sg, enjoin sg; *hat vkre* influence/affect/move sy; *tanít vkt vmre* teach sy sg; *kérdésre felel* answer a question; *kékre fest* paint/dye (sg) blue

6. [módszathatározó] a) at; *első látásra* at first sight; *egy csapásra* at one blow b) (különféle előjáróval:) *vmnek hasonlatosságára* in the form and likeness of sg, in the image of sg; *töviről-hegyire* kitérdez interrogate in detail; *szórol szóra* word for word; *szavamra*

mondok (up)on my word; a bibliára esküszik swear on the Bible

7. [hasonlításban] hasonlít az apjára he is/looks like his father, he resembles his father

8. [jokhatározó] (különféle előljáróval v. előljáró nélkül:) felére csökkent reduce by half; kétszeresére növel double, increase twofold; öt számjegyre rüg run into five figures; semmi esetre sem by no means, on no account; mire jutunk? what will become of us?; a dolog már annyira jutott hogy things have/had gone so far that; ennyire so far as that, thus (far), so (very) much; amennyire tudom for aught/all I know, as far as I know; tökélyre visz vmt bring sg to perfection

9. [tekintethatározó] (különféle előljáróval:) a félszemére vak he is blind in one eye; jobb lábára sánta he is lame in the right leg; vmre nézve as regards sg, in connection with sg, with regard to sg; el vagyok készülve a legrosszabra I am prepared for the worst

10. [célhatározó] a) to, for; alkalmas vmre suitable to/for sg, fit(ted)/right for sg, good/serviceable for sg; alkalmatlan vmre unfit(ted) for sg, unadapted for sg, unsuited to/for sg; mire való? what is it (good/used) for; vk emlékére to the memory of sy; segítségére siet vknek fly to sy's assistance; nagy örömhíremre to my great joy; vizsgára készül prepare/read for an examination; jár a foga vmre long/yearn for sg, be itching for sg, one's mouth waters for sg; mi lesz ebédre? what shall we have for dinner? b) (különféle előljáróval:) gondot fordít vmre bestow/expense care on sg; nagy gondot fordít vmre bring great care to bear upon (doing) sg, pay great/scrupulous attention to sg; szomjazik vmre thirst after sg, (átv) long/crave for/after; törekszik vmre strive/be/strain/aspire/seek after, aim at, be set on, aspire to; vágyódik/vágyakozik vmre long/yearn for/after c) (előljáró nélkül:) szert tesz vmre get/obtain/acquire sg; befolyásra tesz szert gain ascendancy over sy; ügyel a nyelvére guard one's tongue; iszik vk egészségére drink sy's health

11. [határozószókból] messzire, egyszerre, estére, újra, elvégre, mindenesetre, végre stb. lásd a szótár megfelelő helyén

-ról, -ről: 1. [helyhatározó] a) from; Budapestről jelentik it is reported from Budapest; Pécsről érkezik arrive from Pécs; kilátás a Gellérthegyről the view from Mount Gellért; visszajöttek külföldről they (have) returned from abroad; Magyarországról jött he came from Hungary; házról házra from house to house, from door to door b) off; gyere le a fűről

come off the grass; leszáll a vonatról get/step off train; levesz vmt az asztalról take sg off the table

2. [időhatározó] from; időről időre from time to time; óráról órára from hour to hour; napról napra from day to day;

3. [eredet, irányulás] a) of, about, on; értesül vmről, hírt hall vmről hear of sg, come to know of sg, be informed of sg, have news of sg, receive news/tidings/word of sg; tudomást szerez vmről obtain/get knowledge of sg; felvilágosítást ad vmről give information about/on sg; álmodik vk-ről/vmről dream about/of a person/matter; kiről beszélsz? of whom do you speak?, who(m) are you speaking of?; beszél vmről speak/talk about/on/of sg, tell of/about sg, converse/discourse of sg; ír vmről write on sg; cikket ír vmről write an article about/on sg; olvas vmről read about sg; értekezés vmről essay on/about sg; gondolkodik vmről think about/of sg; meggyőződik vmről be convinced/persuaded of sg, convince oneself of sg, make sure/certain of sg; vélekedik vmről have/express/form/hold an opinion of sg; meggyőző vki vmről convince/persuade sy of sg; hallgat vmről keep silent about sg b) (előljáró nélkül:) említést tesz vmről mention sg; megemlékszik vk-ről/vmről commemorate sy/sg; megfeledkezik vk-ről/vmről forget sy/sg; értesül vmről learn sg, get to know sg; lemond a dohányzásról give up smoking c) lebeszél vki vmről argue/reason talk sy out of sg

4. [célhatározó] gondoskodik vk-ről/vmről take care/charge of sy/sg, provide for sy/sg, look after sy/sg; gondoskodik a jövőről care for the future

5. [móthatározó] szóról szóra word for word

6. [tekintethatározó] munkájáról itéljük meg a munkást by the work we know the worker

7. [határozószókból] (hely:) alulról, belülről, lentről, felülről, hátulról, hazulról; (idő:) márról holnapra; (mód:) kívülről (= könnyen nélkül); (tekintethat.) részéről (részemről) stb. lásd a szótár megfelelő helyén

-stul, -stül, (-stól, -stől): 1. [vkvel mint hozzátartozóval együtt] családostul with all his/her family; feleségostul with/and his wife; gyermekostul with (all) his children

2. [vmvel mint tartozékával, részével, rajta levővel együtt] gyökereostul by the roots, (átv) radically, altogether, thoroughly, root and branch; ruhástul without taking off his clothes; mindenestül bag and baggage, lock stock and barrel, with all goods and chattels, entirely, completely

-t: 1. [iránytárgy] a) at; néz vkt/vmt look at sy/sg; jitymél vmt sneer at sg; megmosolyogja vk oktalanságát smile at sy's foolishness b) for; gyászol vkt mourn for sy; pénzt kér ask for money; felvilágosítást kér ask for information; keres vkt/vmt look for sy/sg; változást remél hope for a change; sajnálom őt I am sorry for him/her; vár vkt/vmt wait for sy/sg c) (különféle előljáróval:) költőt idéz quote from a poet; nélkülöz minden iskolázottságot he is destitute of any education; elkoboz/lefogal árakat seize on goods; átjut egy kéziratot look over a manuscript; átölelte a nyakát she threw her arms round his neck; előadást hallgat listen to a lecture; látszatot megőriz keep up appearances; folytatja a munkát proceed with work; lépést tart vmvel keep abreast of sg d) (előljáró nélkül:) háztartást vezet keep house; vár vkt/vmt expect/await sy/sg

2. [eredménytárgy] kenyeret süt bake bread; levest főz cook/prepare soup; készíti vmt make/prepare sg; regényt ír write (a) novel; házat építélítél have a house built

3. [helyhatározó értékű tárgy] átúszta a folyót swim the river; körüljárja a kertet go round the garden

4. [időhatározó értékű tárgy] naponta tíz órát dolgozik work ten hours a day; néhány percet késett was a few minutes late

5. [móthatározó értékű tárgy] jöszűlt nevetétt laughed heartily; jöszűlt aludt slept soundly

6. [számhatározó értékű tárgy] sétálok egyet I am going for a walk, I am going to take a walk; négyet ütött az óra the clock struck four

7. [mértékhathatározó értékű tárgy] három mérföldet gyalogoltak they walked (for) three miles; négy méter ugrott he jumped four metres high, he cleared four metres; egy kilót töltött he put on one kilogramme

8. [jokhatározó értékű tárgy] sokat változtál you have changed a lot; nem sokat törődik vele he does not bother much about it; jött nagy: nevetett he laughed heartily; akkortól kezdve... he gave such a shout...

9. [ok- és célhatározó értékű tárgy] mit félsz? what are you afraid of?; mit sírsz? why are you crying?

-tól, -től: 1. [helyhatározó] from; Londontól Edinburghig from London to Edinburgh; apádtól jövök I come from your father; messz: vagyunk még attól (a helytől) we are still far from that (place/point); elkülönít vmtől separate from sg; a kaputól jobbra to

the right from the gate; eltér vmtől (iránytól:) deviate from, turn aside/away from; tétől talpig from head to foot; lop vktől steal from sy

2. [időhatározó] a) from; háromtól négyig from three (o'clock) to four; reggeltől estig from morning till evening/night; keddtől fogva from Tuesday onwards, as from Tuesday; kezdetétől fogva from the (very) outset/beginning/start/first b) from, since; attól az időtől fogva from that time (on), ever since then; régtől fogva since long

3. [eredethatározó] a) from; ezt a levelet barátjától kapta he had (got) this letter from a friend; a hold a fényét a naptól kapja the moon gets/takes its light from the sun; elveszel/fogad vmt vktől take sg from sy; megőv vkt vmtől preserve/protect/safeguard sy from sg; megszabadít vktől/vmtől free/deliver from sy/sg; tanul vktől learn from sy; tartózkodik vmtől abstain/forbear/refrain/restrain from sg; vásárol/vesz vktől buy from sy; visszatart (vkt/vmt) vmtől keep/hold back (sy/sg) from sg, retain/withhold sg from sg, (eséstől:) keep back from (fall), (megakadályoz vmben:) prevent/keep/stop sy from (doing) sg; biztonságban van támadástól be secure/safe from attack; mentes vmtől free from sg b) of; kér vmt vktől ask sg of sy; megfoszt vmtől deprive/divest/despoil/strip/rob of sg; megkíván/megkövetel vktől vmt demand sg of sy; megvon vktől vmt deprive sy of sg; (meg)szabadul vktől/vmtől get rid of sy/sg, rid oneself of sg; tart vmtől be afraid of sg; ez igen kedves barátodtól it is very kind of your friend; magától (1) (beavatkozás nélkül:) of itself/onself, of one's own accord (2) (öntől:) from you c) from, of; kölcsönkér vmt vktől borrow sg from/of sy; megválnék (1) (vktől) separate/part from, part company with (2) (vmtől) part with sg; megtud vmt vktől come/get to know sg from, learn sg from sy, hear sg from sy, d) (különféle előljáróval:) elbúcsúzik vktől take leave of sy, say good-bye to sy; elmegy a kedve vmtől lose one's interest in sg, get tired/weary of sg, (bitz) get fed up with sg; megvonja szájától a falatot stint/pinch oneself in/with food; óv vkt vmtől caution/warn sy against sg, advise sy not to do sg; óvakodik vktől/vmtől beware of sy/sg, (be on one's) guard against sy/sg, keep away from sy/sg e) (előljáró nélkül:) elűt vkt vmtől forbid sy to do sg; kér vmt vktől ask sy for sg; kímél vktől/vmtől vkt save/spare sy sg; megtagad vktől vmt refuse sy sg, deny sy sg; sajnál vktől vmt (be)grudge sy sg; tart vmtől fear sg

4. [okhatározó] a) with; elájul az éhségtől faint with hunger; odavan a fáradságtól be

worn out with fatigue; *sárga az irigységtől* be green with envy; *nedyes az izzadságtól* be dripping with perspiration; *be damp with sweat*; *majd megpukkad a neveléstől* be bursting with laughter; *reszket a hidegtől* shiver with cold, be dithering with cold b) of; *fél a kutyáktól* he is afraid of dogs c) for; *jától nem látja az erdőt* does not see the wood for the trees d) (különféle előjáróval:) *reszket a gondolattól* shudder at the very idea; *idegenkedik vmtől* be averse to sg, be loath to sg; *megijed vmtől* be/get frightened/scared of/at sg, take fright/alarm at/of sg; *irtózik vmtől* have a horror of sg, shudder at sg e) (előjáró nélkül:) *fél vktől/vmtől* fear sy/sg; *irtózik vmtől* abhor sg

5. (különbözők összehasonlításában) *from; különböznek vmtől* differ from sg, be different from sg; *egymástól megkülönböztet* distinguish from one another; *elér vmtől (átv)* deplete from sg

6. (alanyos szerkezet helyett) *nyílzsög az emberekől* swarm with people; *hemzseg a halaktól* swarm with fish

7. (határozószókból) (átv:) *mától fogva, mostantól fogva* sb. lásd a szótár megfelelő helyén

-ul, -ül: 1. (helyhatározó) *arcul üt* / *csap* box sy's ears, slap sy in the face

2. (állapothatározó) *feleségül vesz vkt* marry/wed sy; *foglyul ejt* take prisoner/captive; *rosszul van* be/feel ill/unwell; *tudtul ad* let sy know sg, inform sy of sg

3. (módatározó) *rosszul bánik vkvel* treat/use sy badly, mistreat/mistreat sy, be unkind to sy; *például* for example; *véletlenül* by chance/accident; *angolul beszél* speak English

4. (célhatározó) *segítséggül hív vkt* call sy to help, ask sy's help

5. (állítvány szerkezet helyett) (vmtyen minőségben szerepel:) *bizonyítékul szolgál* prove (that), be proof (of sg); *például szolgál* serve as an example/precedent

-vá, -vé: 1. (kezdődő, új állapot: eredményhatározó) *into, in* (v. előjáró nélkül, tárgyesséttel:) *lesz/válik vmvé* become sg, turn into sg, be converted into sg; *fiává fogad* adopt sy (as son); *semmivé lesz (= megsemmisül)* come to nothing, dissolve/melt into thin air; *vm vmvé változtat* transform/convert/turn/change sg into sg; *ketté in two/half/twain, in two halves, asunder*; *ketté hasad* split/cleave in two; *ketté hasít* break/cut/split in two; *a házat izletté alakították át* the house has been turned into a

shop; *bolonddá tesz vkt* make a fool of sy, play a trick upon sy, take sy in, have sy on; *szabaddá tesz vkt* liberate/free sy

2. (átv) *lová tesz vkt* take sy in, make a fool of sy, play a trick upon sy

3. (határozószókból) *máshová, mindenüvé, örökké, többé, együvé, kevésbé, eléggé, kevésbé, kissé* sb. lásd a szótár megfelelő helyén

-val, -vel: 1. (eszközhatározó) a) with; *lollal trunk* we write with a pen; *ellát vmvel* supply/provide/furnish/stock/store/equip with sg, fit out with sg, issue sy with sg; *beéri/megelégszik vmvel* be/rest content/satisfied with sg, content oneself with sg, do with sg b) by; *busszal megy go by bus*; *vonattal megy/utazik go by train*; *gyegyveres erővel* by force of arms; *szószóval* by means of; *kézvel by/with hand* c) in; *tinktával ír* write in ink; *vmvel kereskedik* deal in sg d) (különféle előjáróval v. előjáró nélkül:) *visszaél vmvel* misuse/abuse sg, make ill use of sg, take (an unfair) advantage of sg; *megajándékoz vmvel* present sy with sg, present sg to sy, give sg to sy as a present, make sy a present of sg; *tartozik vknek vmvel* owe sy sg; *visszaél vmvel* misuse/abuse sg e) (akiről, amiről beszél vk:) of; *gyanusít vkt vmvel* suspect sy of sg; *vádol vkt vmvel* accuse sy of sg

2. (állapot- és eszközhatározó) with, of; *tele van vmvel* be filled with sg, be full of sg

3. (társzhatározó) a) with; *barátkozik vkvel* make friends with sy; *együttérez vkvel* feel with sy, feel/sympathize with sy; *együttműködik vkvel* collaborate with sy, co-operate with sy, act in concert with sy; *harcol vkvel* fight/struggle with sy; *megegyezik vkvel* vmben agree with sy on sg, be in agreement with sy concerning sg; *összevész vkvel* fall out with sy, pick a quarrel with sy, quarrel with sy; *szövetkezik vkvel* make/form an alliance with sy, ally/unit with sy; *szövetséget köt vkvel* conclude an alliance with sy; *tanácskozik vkvel vmről* confer with sy on sg, discuss sg with sy; *vetélkedik vkvel* vmben compete/vie with sy in (doing) sg; *vitatkozik vkvel vmről* argue with sy about sg b) (előjáró nélkül:) *találkozik vkvel* meet sy, come across sy

4. (állapot- és társzhatározó) with; *vkvel együtt* with sy, in the company of, in company with; *anyjával és bátyjával (együtt)* lakik she lives with her mother and brother

5. (irányulás) a) (cselekvés, különféle előjáróval:) *nem bírok vele* he is too much for me, he is one too many for me; *jól tesz vkvel* do well by sy, do good to sy, be a benefactor to sy, do a kindness to sy b) (előjáró

nélkül:) jól tesz vkvel do sy a good turn, do sy a kindness, benefit sy; *rosszat tesz vkvel* do sy an ill turn; *bír vmvel (birtokol)* have/possess/own sg; *dacol a közvéleménnyel* he defies public opinion c) (magatartás, különféle előjáróval:) *szigorú vkvel (szemben)* be hard on sy, be strict with sy; *advarias mindenkivel (szemben)* (be) polite towards/to everybody d) (tartós irányulás, különféle előjáróval:) *bánik vkvel* treat/handle/use sy, deal with sy; *foglalkozik vmvel* be employed occupied/engaged in (doing) sg; *sok időt tölt vmvel* spend much time on, take a long time over sg; *törbáik vkvel* care about/for sy; *veszódik vmvel* struggle with, bother about, take trouble/pains over/with sg, work hard at sg

6. (módatározó) (különféle előjáróval:) *készezer örömmel* with pleasure, with the greatest delight/joy; *tekintettel a következőkre* in view of the consequences; (egy) *szóval* in a word; *tudtommal* to my knowledge

7. (tekintethatározó) *mi van vele?* how about it?; *vm történi vkvel* sg happens to sy

8. (hasonlítás) *egyenlő vmvel (be) equal to sg*; *felér vmvel (értékben)* be worth of,

come up to, compare well with, equal; be up to

9. (mértékhatározó) (különféle előjáróval v. előjáró nélkül:) *három hosszal nyer* win by three lengths; *százával* by hundreds, by the hundred; *két kílóval nehezebb* two kilograms heavier; *két évvel idősebb nálam* he is two years older than I, he is my senior by two years; *harminc évvel vagyok idősebb nála* I am thirty years older than he; *egy éjjelattal jobb* a shade better

10. (időhatározó) (főleg előjáró nélkül:) *öt perccel hat (óra) után* at five (minutes) past six (o'clock); *egy órával indulása után* one hour after his/her departure; *három nappal érkezése előtt* three days before his/her arrival; *néhány évvel ezelőtt* some years ago/back; *a múlt éjjel* last night

11. a) (alanyos szerkezet helyett:) *mi lett/történt azzal a könyvvel?* what has become of that book? b) (tárgyas szerkezet helyett:) *felhagy vmvel* give up/over sy, leave/lay off sy

12. (határozószókból) *éjjel, nappal, reggel, idővel, ősszel, tavasszal, éjjel-nappal, nagy dérral-durral, módjával* sb. lásd a szótár megfelelő helyén

MAGYAR—ANGOL KÉZISZÓTÁR RÖVIDÍTÉSJEGYZÉKE

<i>a,</i>	melléknév	adjective
<i>adv,</i>	határozószó	adverb
<i>(áll)</i>	állattan	zoology
<i>(ált)</i>	általában	generally
<i>(átv)</i>	átvitt értelemben	in a figurative sense
<i>(bány)</i>	bányászat	mining
<i>(bec)</i>	becéző forma	hypocoristic form
<i>(biol)</i>	biológia	biology
<i>(biz)</i>	bizalmas használat	colloquial usage
<i>conj,</i>	kötőszó	conjunction
<i>(csill)</i>	csillagászat	astronomy
<i>(elit)</i>	elitő, rosszalló értelemben	pejorative
<i>(éptt)</i>	építészet	architecture
<i>(ért)</i>	értelemben	in a ... sense
<i>etc.</i>	s a többi	etcetera
<i>(fényk)</i>	fényképészet	photography
<i>(fil)</i>	filozófia	philosophy
<i>(fiz)</i>	fizika	physics
<i>(földr)</i>	földrajz	geography
<i>(GB)</i>	csak brit területen használatos	British usage
<i>(geol)</i>	földtan	geology
<i>(hajó)</i>	hajózás	nautical (term)
<i>(hiv)</i>	hivatalos nyelven	in official usage
<i>int,</i>	indulatszó	interjection
<i>(ir)</i>	választékos, irodalmi nyelv	refined/literary usage
<i>(irón)</i>	írónikus	ironical
<i>(isk)</i>	iskolai élet nyelvében	term of school life, school slang
<i>(jog)</i>	jogtudomány	law, legal term
<i>(kat)</i>	katonai szó/nyelven	military term
<i>(kb)</i>	körülbelül	approximately
<i>(ker)</i>	kereskedelem	commerce
<i>(kif)</i>	angolban ilyen kifejezéssel	in English expressed with the phrase
<i>(menny)</i>	mennyiség	mathematics
<i>(mér)</i>	mértan	geometry
<i>(mező)</i>	mezőgazdaság	agriculture
<i>(műsz)</i>	műszaki, technika	technical term
<i>n,</i>	főnév	noun
<i>(nép)</i>	népnyelvben	in rustic speech
<i>(nö)</i>	növénytan	botany
<i>num,</i>	számnév	numeral
<i>(nyelv)</i>	nyelvtudomány	philology, linguistics
<i>(nyomd)</i>	nyomdászat	printing
<i>(orv)</i>	orvostudomány	medicine
<i>(összet)</i>	összetételekben	in compounds
<i>(pl)</i>	többes szám	plural
<i>(polit)</i>	politika	politics
<i>post,</i>	névutó	postposition
<i>pref,</i>	igekötő, előképző	prefix
<i>(rep)</i>	repülés	aviation, flying
<i>(röví)</i>	rövidítve	abbreviation
<i>sg</i>	valami	something
<i>sing.</i>	egyes szám	singular

